

Одговори на АЕК по пристигнати коментари за Предлог годишна програма за работа на АЕК за 2018 и Предлог годишен финансиски план на АЕК за 2018

Коментари на Македонски Телеком:

Македонски Телеком ја поздравува идејата на Агенцијата за електронски комуникации (Агенцијата), за можноста сите заинтересирани страни да можат да достават коментари на предлог годишната програма за работата на Агенцијата за 2018 година.

Имајќи ги во предвид динамичниот развој и промените на пазарот на телекомуникации, сметаме дека во годишната програма на Агенцијата за 2018, треба да се предвидат некои позначајни проекти или студии поврзани со анализа на идните развојни текови на телекомуникацискиот пазар како и за изработка од национални стратегии. Тука пред се, мислиме на студии и проекти од аспект на:

- стратегија за развој на супер брзи мрежи – начини и можности за инвестирање, помош и поддршка за партнерства;
- Регулативна рамка за развој на дигитално општество – придобивки и предизвици;
- анализа и можности за регулација на ОТТ дигиталните платформи и слично.

Од аспект на Дигиталната Агенда 2020 како значаен показател, предлагаме Агенцијата да прикажува едноставен преглед во Кварталните извештаи и на својата веб страна за исполнувањето на обврските од Дигиталната Агенда.

Одговор на АЕК:

Во тек е изработка на национална стратегија за развој на супер брзи мрежи од страна во надлежност на Министерството за информатичко општество и администрација, Агенцијата за електронски комуникации со свои претставници ќе учествува во работните групи кои што ги има направено министерството. Сите активности кои што ги имате предложено ќе бидат обработени во оваа стратегија. Во текот на 2017 година Агенцијата направи анализа и можностите за регулација на ОТТ давателите на услуги и документот е објавен на веб страната на АЕК – www.aec.mk

1. АНАЛИЗА НА ПАЗАРОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Очекуваме дека Агенцијата ќе ја земе во предвид препораката на Европската Комисија од 2014 година за утврдување на релевантни пазари ("Commission Recommendation of 9.10.2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications

networks and services”) и соодветно ќе ја примени, затоа што во моментот во Македонија има преголем број на релевантни пазари, односно дури десет пазари додека во ЕУ има само пет релевантни пазари, што сметаме дека е поиздржано и логично земајќи ги во предвид последните случувања и трендови во електронските комуникации во цела Европа. Воедно прекумерните регулации не соодветствуваат со реалната ситуација на пазарите во Р. Македонија.

Според препораката на Европската Комисија, листата на релевантни пазари изгледа вака:

Current market		Proposed action	Proposed market	
1/2007	Retail fixed line access	Withdraw	Not applicable	
2/2007	Wholesale fixed call origination			
3/2007	Wholesale fixed call termination	Maintain	1/2014	Wholesale fixed call termination
7/2007	Wholesale mobile voice termination		2/2014	Wholesale mobile voice termination
4/2007	Physical broadband access	Redefine	3a/2014 Wholesale local access at a fixed location (WLA) 3b/2014 Wholesale central access for mass-market (WCA) 4/2014 Wholesale high-quality market at a fixed location	
5/2007	Wholesale broadband access			
6/2007	Wholesale segments of leased lines			

Сметаме дека следниве големопродажните пазари треба да се дерегулираат:

- Релевантен Пазар: Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација,
- Релевантен Пазар: Услуга за транзитирање во јавна фиксна телефонска мрежа,
- Релевантен Пазар: Терминирани сегменти на изнајмени линии,
- Релевантен Пазар: Услуги за завршување на SMS во јавни мобилни комуникациски мрежи,

Во линија со препораката на Европската Комисија за редефинирање на релевантните пазари која треба да ја следи динамиката на развојот на телекомуникацискиот пазар а и доколку се направат соодветни, детални и издржани анализи за ситуацијата на овие пазари во Р. Македонија, ќе се докаже дека овие пазари се доволно конкурентни и дека треба да се дерегулираат.

Одговор на АЕК:

АЕК ја зема во предвид препораката од Европската унија (“Commission Recommendation of 9.10.2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services”). Во досегашниот период АЕК дерегулираше дел од пазарите и го усогласи пазарот за 3а и 3б односно Wholesale local access at the fixed location и Wholesale central access for mass market. АЕК и понатаму ќе продолжи да ги следи европските препораки и да постапува во согласност со ЗЕК при усогласување на подзаконските акти меѓудругото и Одлуката за релевантни пазари. Во постапка е анализа на пазарот за завршување на SMS во јавни мобилни комуникациски мрежи. Во текот на 2018 година ќе бидат анализирани големопродажни пазари за започнување, транзитирање и завршување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација и доколку со анализата се заклучи дека пазарите се доволни конкурентни истите ќе бидат дерегулирани.

2. ГОДИШЕН ФИНАНСИСКИ ПЛАН НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ЗА 2018

Согласно Законот за електронските комуникации (Сл. Весник 39/2014), Член 29 став 1, висината на годишните приходи кои ги има Агенцијата треба да бидат усогласени со висината на годишните административни трошоци односно “Агенцијата се финансира од средствата остварени од приходите од надоместоците утврдени во оваа глава од овој закон заради покривање на административните трошоци, односно обезбедување на адекватни финансиски и човечки ресурси со цел Агенцијата да може да ги спроведе надлежностите утврдени со овој закон”.

Фактот дека секоја година Агенцијата има расходни ставки од Годишниот финансиски план кои не се поврзани со административни трошоци укажува дека постои несоодветно планирање на приходите односно годишните надоместоци за надзор, користење на нумерација и фреквенции се премногу високи.

Може единствено да се заклучи дека постои простор за намалување на годишните надоместоци кои ги плаќаат операторите и дека висината на годишните надоместоци е сеуште неоправдано висока и непотребно го оптоварува работењето на операторите на електронски комуникациски мрежи и услуги и секако влијаат на висината на инвестициите во нови технологии и модернизација на електронските комуникациски мрежи односно на остварување на целите од ЕУ агендата 2020 за развој на широкопојасните услуги.

Сметаме дека расходната ставка “Капитални средства” е премногу висока и не е во насока на поттикнување на конкуренција во обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи согласно член 7 (Регулаторни цели и начела) од Законот за електронски комуникации. Наместо поголеми средства на капитални инвестиции, предлагаме во годишниот буџет на Агенцијата да се утврди фонд кој ќе има за цел да помогне и придонесе во активностите поврзани со промоција и побарувачка на интернет со голема брзина. Во најмала рака, средствата од тој фонд би требало да се користат во изработка

на соодветна едукација и маркетинг комуникација за придобивките на населението и целото општество од супер брзите мрежи, во насока на препораките од проектот “Мадрид” на Агенцијата. На овој начин, не само операторите туку и Агенцијата како релевантно тело во областа на електронските комуникации, активно ќе помогне во креирање на општествена свест за предностите од новите подобри мрежи, технологии и услуги. Ова може да послужи како пример за Агенцијата да креира проактивна слика и проактивни идеи во развојот на домашниот пазар за електронски комуникации.

Дополнително, сметаме дека заради исполнување на Дигиталната Агенда 2020 во Македонија е потребна и еден вид на финансиска поддршка од страна на Агенцијата како на пример наоѓање начин на пренамена на преостанатите средства од компензацискиот фонд за универзална услуга од изминатите пет години (од 2012 до 2016 година), за да се помогне изградбата на електронски комуникациски мрежи за обезбедување на пренос со големи брзини во руралните непрофитабилни области. Сметаме дека во компензацискиот фонд за универзална услуга има останато голема сума на неискористени финансиски средства кои треба да се вратат во телекомуникациската индустрија, заради фактот што од оваа индустрија во изминатите пет години се наплатени повеќе средства од што е реално потребно за овој фонд. Бидејќи со Законот за електронски комуникации не се предвидува што ќе превземе Агенцијата во случај кога има вишок средства во компензацискиот фонд за универзална услуга, предлагаме овие средства да се вратат во индустријата. Оставаме на Агенцијата во рамките на законските можности да најде начин овие средства да се вратат кај операторите кои ќе бидат спремни да изградат нови генерации на пристапни мрежи, од кои потоа ќе имаат корист сите корисници на електронски комуникациски услуги како и институциите во државата.

Одговор на АЕК:

Работата на АЕК е точно пропишана согласно одредбите од ЗЕК и сите решенија и одлуки ги носи во согласност со ЗЕК. Согласно постоечките решенија во ЗЕК не е предвидено АЕК да формира и да управува со фондови за било каква намена освен со компензацискиот фонд за универзалната услуга. Во случајот за управување со компензацискиот фонд за универзална услуга АЕК постапува во согласност со Членот 106 од ЗЕК. Конкретно последната одлука на АЕК за висината на средства за уплата во компензацискиот фонд е 0.25 % од вкупниот приход што го имал операторот во претходната година. Со тоа АЕК врши прибирање на средства во фондот согласно ЗЕК и договорите склучени со давателите на универзална услуга и истовремено со намалувањето се врши стимулирање на операторите за идни инвестиции.

3. АГЕНЦИЈАТА КАКО ЕДИНСТВЕНА ТОЧКА ЗА ИНФОРМАЦИИ

Согласно долгогодишната цел на Агенцијата за обезбедување на единствена точка за информации преку која сите заинтересирани страни ќе добијат минимални информации во однос на:

- планирана изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и средства и
- постоечката физичка инфраструктура и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите,

очекуваме Агенцијата во 2018 година, конечно да успее да креира функционален модел за добивање на слика за целата инфраструктурата на територијата на Р. Македонија, а воедно истиот модел да ги вклучи сите оператори без исклучоци. Тргувајќи од стратегијата и развојните планови на операторите никако не треба да се игнорира и нивната потреба за увид на целосната инфраструктура на територијата на Р. Македонија во поглед на унапредување на развојот и поттикнување на инвестициите на јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, како и заштита на постојната инфраструктура и подобро искористување на нејзините капацитети.

Сметаме дека е потребно Агенцијата активно да ги превземе сите неопходни мерки по веќе започнатата иницијатива и да ги внесете податоците од сите оператори со што воедно ќе овозможите и увид во истите.

Сакаме да истакнеме дека активностите околу обезбедувањето на единствената точка за информации треба да бидат континуирани, редовно ажурирани и во чекор со секоја следна промена на физичката инфраструктура на страна на сите оператори.

Согласно горенаведеното, во текот на 2018 година, предлагаме Агенцијата да превземе соодветни активности во насока на измена и дополнување на Правилникот за начинот на изградба на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства. Истотака укажуваме на потребата, Агенцијата во најкус можен рок да овозможи преглед на внесените податоци за планирани и постојни градби, а воедно очекуваме дека Агенцијата ќе ги превземе сите неопходни мерки за почитување на обврските под еднакви регулативни и законски норми од страна на сите оператори.

Во наредната 2018 година, очекуваме Агенцијата да прави поголема контрола и да има еднаков третман на сите чинители на пазарот. Тука пред се мислиме на поголема контрола од аспект на репортирањето на податоци од страна на операторите, еднаков надзор кон сите оператори (пред се помалите оператор). Очекуваме законските корективни мерки и алатки, Агенцијата да ги применува рамноправно кон сите чинители на пазарот.

Одговор на АЕК:

АЕК во 2018, со новиот проект WEB GIS колектор претставен на Јавниот состанок одржан на 29/11/2017, ќе добие функционален модел за прикажување на слика за целата инфраструктурата на територијата на Македонија, а воедно истиот модел ќе ги вклучи сите оператори без исклучоци. Сето ова е заради унапредување на развојот и поттикнување на инвестициите на јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, како и заштита на постојната инфраструктура и подобро искористување на нејзините капацитети. Во таа насока АЕК ќе преземе соодветни активности за измена и дополнување на Правилникот за начинот на изградба на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства, за што се планира активно учество на сите оператори во јавна расправа за изготвување на истиот. Посебно ќе се организираат и состаноци со поголемите оператори за консултации во насока на подобро изготвување на самиот Правилник.

Коментари од оне.Вип:

По внимателно разгледување на Предлог Годишната програма за работа на Агенцијата оне.Вип ви ги доставува следните коментари:

1. Според податоците во финансискиот план се забележува дека обемот на трошоци е на ниво од 2017 година, односно за 3,34% понизок. Тоа се должи во главно на падот на приходите од надзор, радиофреквенции и броеви, но заради падот на вкупниот обем на приходи во областа на електронските комуникации.
2. Од друга страна, висината на износот на расходите за помош, донации и други давачки кој во 2017 беше 80,000,000 ден. во 2018 воопшто не е присутен, што дава можност за рационализација и намалување на вкупните трошоци и со тоа намалување на оптоварувањето на операторите.
3. Забележително е зголемувањето на износот на капиталните средства. Притоа, за разлика од претходните години кога беше во тек изградба на административен објект, во 2018 единствени капитални вложувања се антенскиот систем за контрола и мониторинг на Водно и мал дел за реконструкција на КМЦ Скопје и уредување на простории за ЦИРТ. Притоа, износот за антенскиот систем на Водно е зголемен за 44%. Имајќи предвид дека во повеќе последователни години овој дел од расходите има мошне висок удел и досега достигна повеќе од 9,000,000 € што евидентно претставува исклучително високо оптоварување на секторот електронски комуникации во период во кој се бележи постојан пад. Поради тоа неопходно е да се преиспита динамиката на изградба за да се овозможи намалување на надоместоците.

Одговор на АЕК:

АЕК има склучено Договор за изградба на Антенски систем за контрола и мониторинг на радиофреквенции на територијата на Република Македонија со

точно утврдена динамика и точно утврдени финансиски средства и неговото непочитување може да доведе до последици на АЕК.

4. Покрај наведените забелешки, би сакале да потсетиме на најавите за намалување на надоместоците за радио фреквенции кои АЕК ги презентираше во текот на доделувањето на одобренијата за 4 генерација мобилни мрежи, односно дека во 2018 ќе има намалување на надоместоците за радио фреквенции од 50%. Оваа мерка беше неопходна за да се стимулира инвестирањето во модерни мрежи. Операторите во потполност ги исполнија своите обврски во однос на воведувањето на новите технологии. Во исто време, во финансискиот план за 2018 година не е присутно такво намалување на надоместоците за радио фреквенции.

Одговор на АЕК:

АЕК континуирано ја следи динамиката на работа во секторот електронски комуникации во насока на обезбедување на услови за повеќономично работење на операторите и уште пред самото доделување на одобренија за LTE 800 направи намалување на цените во опсегот 800 MHz за 50 % што резултирање со успешно завршена тендерска постапка за тие фреквенции. Потоа, во 2014 АЕК направи линеарно намалување на цените на целиот спектар за 20 %. Оваа година, АЕК направи дополнителни измени во Правилникот за надоместоци на радиофреквенции и тоа за фреквенциите над 55 GHz за 50 %, а во опсегот 2.3-3 GHz и над 3 GHz намалувањето е помеѓу 43-76 %.

5. Во делот од Програмата за работа кој се однесува на јавни електронски комуникациски мрежи и услуги, АЕК наведува дека заради обезбедување на соодветни услови за примена на мерна опрема која е веќе во постапка на набавка, се предвидува можна измена на прописи. Тоа е спротивно на принципите на транспарентност наведени во член 13 и посочени погоре во контекст на оваа јавна расправа, бидејќи се прејудуваат измени за конкретни потреби, а не според мислењето на заинтересираните страни и јавноста. Во текот на 2017 АЕК спровела набавка на опрема за спроведување на одредени мерења за која сега се предвидува потреба од измена на прописите. Се поставува прашање дали воопшто е основано спроведување на набавка на опрема, без за тоа да постои соодветен основ во прописите.

Одговор на АЕК:

За да ги оствари регулаторните цели и начела АЕК согласно член 8 од ЗЕК има надлежност да ги контролира и мери параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги. Согласно годишна програма за работа на АЕК за 2018, во вториот и третиот квартал планирано е отпочнување на мерење на квалитетот на широкопојасен интернет во фиксни мрежи со цел крајните корисници на оваа услуга да бидат информирани за квалитетот на услугата која сакаат да ја

користат. Параметрите за квалитет кај електронските комуникациски мрежи претставуваат статистички мерки кои зависат од многу фактори како на пример времето кога ќе се направи мерењето, фреквенцијата на мерењата, интервал на мерење, вкупен број на мерења и слично. Агенцијата ќе го пропише начинот на мерење на параметрите за квалитет кај електронските комуникациски мрежи на фиксна локација и ќе направи измена на подзаконската регулатива. Исто така треба да се дефинира дали крајниот корисник ќе има право да го раскине претплатничкиот договор и под кои услови ќе го раскине овој договор доколку минималните услови на параметрите за квалитет не се задоволени. Измената на правилниците ќе биде направена со активно учество на операторите, транспарентно, како и досега кога АЕК активно ги вклучувал сите релевантни страни при изготвувањето на сите подзаконски акти.